

Sygn. akt VIII C 47/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: sekr. sąd. Katarzyna Górniak

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2022 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa M. J.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę 499 zł

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 499 zł (czterysta dziewięćdziesiąt dziewięć złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 maja 2017 roku do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 637 zł (sześćset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 1.041,99 zł (jeden tysiąc czterdzieści jeden złotych dziewięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt VIII C 47/21

UZASADNIENIE

W dniu 28 grudnia 2020 roku powód M. J., reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wytoczył przeciwko (...) S.A. w W. powództwo o zapłatę kwoty 499 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 maja 2017 roku do dnia zapłaty, ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pełnomocnik wyjaśnił, że powód w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawarł w dniu 9 marca 2017 roku z pracownikiem (...) im. dr J. w Ł. umowę najmu pojazdu zastępczego nr (...). Dobowa stawka najmu została ustalona na kwotę 340 zł netto (418,20 zł brutto), a przedmiotem najmu był samochód marki N. (...). (...) to było użytkowane przez okres 16 dni, tj. do dnia 24 marca 2017 roku, a koszt najmu wyniósł 6.691,20 zł brutto. Po nabyciu wierzytelności od najemcy powód wystąpił do pozwanego

o zapłatę sumy wynikającej z wystawionej faktury nr (...). Ubezpieczyciel dokonał weryfikacji roszczenia uznając 12-dniowy okres najmu oraz stawkę dobową na poziomie 100 zł netto, wobec czego wypłacił kwotę 1.476 zł. Pomimo złożonego odwołania pozwany podtrzymał swoje stanowisko. W dalszej kolejności pełnomocnik wskazał, że stosowana przez powoda stawka dla klasy pojazdów K ma rynkowy charakter, że zasadny okres najmu nie obejmuje wyłącznie technologicznego czasu naprawy i w przypadku przedmiotowej sprawy wynosił 16 dni. **(pozew k. 5-7)**

W odpowiedzi na pozew pozwany, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pełnomocnik, nie podważając okoliczności zdarzenia i odpowiedzialności pozwanego, zakwestionował okres najmu pojazdu zastępczego oraz dobową stawkę najmu. Wskazał, że pozwany proponował poszkodowanemu wynajęcie auta zastępczego za stawkę 100 zł netto, z której to propozycji poszkodowany nie skorzystał. W odniesieniu do czasu najmu wyjaśnił, że naprawa uszkodzonego pojazdu zakończyła się

22 marca 2017 roku, tj. po 14 dniach, wobec czego z tą datą pojazd zastępczy powinien być zdany. Podniósł, że poszkodowany wynajął samochód klasy duży (...), tymczasem uszkodzony pojazd należał do klasy mały (...), że przyjęta

w umowie stawka miała absurdalnie wysoki, nierynkowy charakter. Ponadto zgłosił zarzut przedawnienia roszczenia.

(odpowieź na pozew k. 48-49)

W toku procesu stanowiska stron nie uległy zmianie. Pełnomocnik powoda uzupełniająco wyjaśnił, że pozwany nie zaproponował poszkodowanemu oferty wynajęcia pojazdu zastępczego, a złożona propozycja nie była konkurencyjna w stosunku do oferty powoda. **(pismo procesowe k. 64-66, protokół rozprawy**

k. 98-99, k. 107-111, k. 150-151)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9 marca 2017 roku doszło do zdarzenia drogowego, w wyniku którego uszkodzeniu uległ samochód marki P. (...) o nr rej. (...), będący własnością (...) im. dr J. w Ł.. Pojazd ten służył do komunikacji pomiędzy oddziałami szpitala, przewoził materiały do sterylizacji, zakupione produkty, dokumentację.

Sprawca kolizji posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego (...) S.A. **(zeznania świadka Z. P. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2022 roku, okoliczności bezsporne)**

W dniu zdarzenia upoważniony przez poszkodowanego pracownik Z. P. zawarł z powodem umowę najmu pojazdu zastępczego, na mocy której wynajął pojazd marki N. (...) za stawkę 340 zł netto. Tego samego dnia poszkodowany przeniósł na powoda wierzytelność względem pozwanego w postaci prawa do odszkodowania za korzystanie z samochodu zastępczego.

Wynajmując auto zastępcze Z. P. poinformował powoda, że potrzebuje samochodu niemniejszego od uszkodzonego. Najemca nie interesował się stawką najmu i miał świadomość, że otrzymał pojazd zastępczy większy od pojazdu uszkodzonego. **(zeznania świadka Z. P. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2022 roku, umowa najmu k. 12, upoważnienie k. 13, protokół zdawczo odbiorczy k. 15, umowa cesji wierzytelności k. 19, okoliczności bezsporne)**

W dniu 9 marca 2017 roku szkoda została zgłoszona pozwanemu. Zgłaszający został poinformowany o możliwości zorganizowania przez ubezpieczyciela pojazdu zastępczego i że w tym celu powinien skontaktować się pod podanym numerem telefonu, a także o akceptowalnych stawkach za najem.

Informację o zasadach wynajmu pojazdu zastępczego pozwany przesłał ponadto pozwanemu w dniu 13 marca 2017 roku, wskazując w jej treści,

że przepisy prawa nakładają na poszkodowanego obowiązek współdziałania

z ubezpieczycielem w celu niepowiększania rozmiarów szkody, że wynajęty pojazd powinien być klasy nie wyższej niż pojazd uszkodzony, że dla segmentu pojazdów (...) (furgon mały) akceptowalne stawki wynoszą 120 zł netto (1-3 dni), 110 zł netto (4-7 dni), 100 zł netto (8-14 dni), że przy szkodzie częściowej za zasadny uznaje się zwrot kosztów najmu za okres odpowiadający okresowi niezbędnemu do technologicznej naprawy oraz innym okresom dodatkowym (np. od dnia szkody do dnia oględzin, okres oczekiwania na części). **(zeznania świadka Z. P. – elektroniczny protokół**

rozprawy z dnia 1 kwietnia 2022 roku, wydruk zgłoszenia szkody k. 53-54, wydruk z systemu k. 55, pismo k. 57-57v.)

W wiadomości email z dnia 14 marca 2017 roku powód poinformował pozwanego o wynajęciu przez poszkodowanego samochodu zastępczego z polisy OC sprawcy szkody. **(wydruk wiadomości email k. 58)**

W arkuszu naprawy pojazdu wymieniono następujące czynności: zgłoszenie szkody (9.03), przyjęcie uszkodzonego pojazdu do serwisu (16.03), dostarczenie do serwisu kalkulacji naprawy przez pozwanego (16.03), zamówienie części zamiennych (16.03), wysłanie kalkulacji serwisu do ubezpieczyciela (17.03), otrzymanie części zamiennych (18.03), rozpoczęcie naprawy pojazdu (20.03), akceptacja kalkulacji przez ubezpieczyciela (22.03), zakończenie naprawy (22.03), odbiór pojazdu z serwisu przez najemcę (24.03).

Pojazd zastępczy poszkodowany zdał w dniu 24 marca 2017 roku. **(protokół zdawczo odbiorczy k. 15, arkusz naprawy k. 31)**

W dniu 6 kwietnia 2017 roku powód wystawił fakturę nr (...) na kwotę 6.691,20 zł z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego w okresie 16 dni, z terminem płatności do dnia 20 kwietnia 2017 roku. W wiadomości email z tego samego dnia powód przesłał pozwanemu wystawiony dokument księgowy.

Pismem z dnia 21 kwietnia 2017 roku, doręczonym w dniu 15 maja 2017 roku, powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty wynikającej z przedmiotowej faktury.

Z tytułu najmu pojazdu zastępczego pozwany wypłacił kwotę 1.476 zł weryfikując okres najmu do 12 dni oraz stawkę dobową do kwoty 100 zł netto, adekwatną do czasu najmu oraz klasy pojazdu.

Pomimo złożonego odwołania pozwany podtrzymał swoje stanowisko. **(faktura k. 17, wydruk wiadomości email k. 18, wezwanie do zapłaty k. 21, wydruk z systemu operatora pocztowego k. 21v., k. 25, pismo k. 22-22v., odwołanie k. 24-24v., decyzja k. 59)**

Wynajęty przez poszkodowanego samochód marki N. (...) należy do segmentu (...), a więc wyższego od segmentu pojazdu uszkodzonego – K..

Uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego w związku ze zdarzeniem z dnia 9 marca 2017 roku, z uwzględnieniem przebiegu postępowania likwidacyjnego oraz praktycznego czasu naprawy (5 dni), przypadł na okres od dnia 9 marca do dnia 22 marca 2017 roku (14 dni).

Dobowa stawka najmu pojazdu zastępczego klasy równorzędnej do klasy pojazdu poszkodowanego w 2017 roku, dla najmu bezgotówkowego, przy 14-dniowym okresie najmu wynosiła od 109 zł netto do 228 zł netto. **(pisemna opinia biegłego sądowego k. 121-140)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy,

w tym w aktach szkody, których prawdziwości ani rzetelności ich sporządzenia nie kwestionowała żadna ze stron. Za podstawę ustaleń faktycznych Sąd przyjął ponadto spójne i logiczne zeznania świadka Z. P. oraz pisemną opinię biegłego sądowego G. P.. Oceniając opinię biegłego Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zawartych w jej treści wniosków, opinia ta była bowiem rzetelna, jasna, logiczna oraz w sposób wyczerpujący objaśniająca budzące wątpliwości kwestie. Opinia ta w pełni odnosiła się do zagadnień będących jej przedmiotem, wnioski biegłego nie budzą przy tym wątpliwości w świetle zasad wiedzy oraz doświadczenia życiowego, a jednocześnie opinia została sporządzona w sposób umożliwiający przedłożenie - z punktu widzenia zasad wiedzy, doświadczenia życiowego

i logicznego rozumowania - analizy przez biegłego zagadnień będących jej przedmiotem. Wydając opinię biegły oparł się na zgromadzonym w aktach sprawy materiale dowodowym, w tym na dokumentacji sporządzonej w toku procesu likwidacji szkody. Opinia biegłego nie była kwestionowana przez strony procesu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie w całości.

Rozważania w niniejszej sprawie rozpocząć należy od oceny zgłoszonego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia, skuteczne podniesienie przedmiotowego zarzutu jest bowiem wystarczające do oddalenia powództwa bez potrzeby ustalenia, czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawnomaterialne uzasadniające jego uwzględnienie, a ich badanie w takiej sytuacji staje się zbędne (por. uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2006 roku, III CZP 84/05, OSNC 2006/7-8/114 oraz uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2010 roku, I CSK 653/09, LEX). Zarzut ten okazał się niezasadny. Zgodnie z art. 117 § 2 k.c., po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba, że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Przepis art. 117 § 1 k.c. stanowi z kolei, że z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Roszczenie dochodzone niniejszym powództwem bez wątpienia jest roszczeniem majątkowym i zgodnie z treścią art. 819 § 3 k.c. w zw. z art. 442¹ k.c. przedawnia się z upływem 3 lat. Przypomnienia wymaga w tym miejscu, że ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 1104), ustawodawca znowelizował przepis art. 118 k.c. poprzez dodanie do jego dotychczasowej treści zasady, że koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. Jednocześnie zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy nowelizującej, do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie tej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia jej w życie przepisy w nowym brzmieniu. Ustawa ta weszła w życie w dniu 9 lipca 2018 roku i w tej dacie roszczenie powoda nie było jeszcze przedawnione (szkoda miała miejsce w dniu 9 marca 2017 roku). W konsekwencji termin przedawnienia dla dochodzonego roszczenia upływał w dniu 31 grudnia 2020 roku, zaś pozew został w sprawie wniesiony w dniu 28 grudnia 2020 roku. Ergo, żądanie powoda nie uległo przedawnieniu.

W niniejszej sprawie znajdują zastosowanie zasady odpowiedzialności samoistnego posiadacza mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody statutowane w przepisie art. 436 k.c., oraz – w związku z objęciem odpowiedzialności posiadacza pojazdu obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej – przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j Dz.U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.), zwana dalej ustawą.

W kwestii zakresu szkody i odszkodowania obowiązują reguły wyrażone w przepisach ogólnych księgi III Kodeksu cywilnego, tj. przepisy art. 361 § 2 k.c. oraz art. 363 k.c. Zastosowanie w przedmiotowej sprawie znajdują także przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące ubezpieczeń majątkowych.

W myśl przepisu art. 822 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Zaś zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy, zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczyciel odpowiada w granicach odpowiedzialności sprawcy szkody – odpowiada za normalne następstwa działania bądź zaniechania, z którego szkoda wynikła. Wysokość odszkodowania winna odpowiadać rzeczywistym, uzasadnionym kosztom usunięcia skutków wypadku, ograniczona jest jedynie kwotą określoną w umowie ubezpieczenia (art. 824 § 1 k.c., art. 36 ustawy).

Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu (art. 35 ustawy).

Zakład ubezpieczeń w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej wynikającej z umowy ubezpieczenia przejmuje obowiązki sprawcy wypadku. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń nie może wykraczać poza granice odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, ale również nie może być mniejsza niż wynika na skutek ruchu pojazdu mechanicznego szkoda. W sferze odpowiedzialności odszkodowawczej podstawowym założeniem wszelkich rozważań jest z reguły zasada pełnego odszkodowania. Wynika z niej, że wszelka szkoda wyrządzona przez posiadacza lub kierowcę pojazdu mechanicznego, powinna być w świetle obowiązujących przepisów prawa pokrywana przez zakład ubezpieczeń w ramach obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

O czym była już mowa, poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń (art. 19 ust. 1 ustawy, art. 822 § 4 k.c.).

W przedmiotowej sprawie bezspornym między stronami był fakt zaistnienia zdarzenia komunikacyjnego z dnia 9 marca 2017 roku, w wyniku którego uszkodzony został należący do M. im. dr. J. samochód marki P. (...). Do zdarzenia drogowego doszło z winy osoby ubezpieczonej

w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych

w pozwanym (...). Przedmiotem sporu nie była zatem zasada odpowiedzialności pozwanego za przedmiotową szkodę, ubezpieczyciel nie kwestionował również uprawnienia poszkodowanego do skorzystania z pojazdu zastępczego. Osią sporu w niniejszej sprawie była wysokość stawki dobowej najmu oraz jego okres.

W ocenie Sądu zarzuty pozwanego okazały się zasadne, aczkolwiek irrelevantne z punktu widzenia zasadności powództwa. Przypomnieć należy, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego. Jednakże, jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy

w uzasadnieniu uchwały 7 sędziów z dnia 17 listopada 2011 roku (III CZP 5/11, OSNC 2012/3/28), nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być refundowane. Istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2 k.c., art. 362 k.c. i art. 826 § 1 k.c.). Na ubezpieczycielu ciąży w związku z tym obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób,

z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika. Nie jest celowe nadmierne rozszerzanie odpowiedzialności odszkodowawczej i w konsekwencji gwarancyjnej ubezpieczyciela. W tożsamy sposób wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 15 lutego 2019 roku (III CZP 84/18, OSNC 2020/1/6), akcentując, że w ramach tego obowiązku powinnością poszkodowanego, jako wierzyciela, jest lojalne postępowanie na etapie likwidacji szkody przez ograniczanie zakresu świadczenia odszkodowawczego ubezpieczyciela, a nie zbędne powiększanie wysokości szkody. Brak podjęcia takich działań mimo, że leżały w zakresie możliwości poszkodowanego, nie może zwiększać odszkodowania należnego od ubezpieczyciela zobowiązanego do naprawienia szkody. W tym zakresie należy proporcjonalnie wyważyć interesy poszkodowanego i ubezpieczyciela kierując się standardem rozsądnie myślącej osoby, która określone zachowanie uznałaby za celowe, konieczne i racjonalne ekonomicznie. W niniejszej sprawie, wbrew argumentacji powoda, Sąd uznał, że poszkodowany został we właściwy sposób poinformowany o możliwości bezpłatnego zorganizowania przez ubezpieczyciela pojazdu zastępczego. Informacja ta nie tylko została zamieszczona w druku zgłoszenia szkody (k. 54), ale także przesłana Z. P. (a więc osobie upoważnionej do działania w imieniu poszkodowanego, zgłaszającej szkodę oraz wynajmującej pojazd od powoda), na adres email podany w zgłoszeniu szkody (k. 55-57v.), co też pośrednio świadek ten potwierdził. Tym samym poszkodowany został poinformowany

o możliwości bezpłatnego zorganizowania pojazdu zastępczego oraz wskazano mu sposób kontaktu. Pozwany powiadomił również poszkodowanego,

że w przypadku wynajęcia pojazdu od podmiotu zewnętrznego, w ramach zasady minimalizacji szkody, zastrzega sobie prawo weryfikacji faktury za najem do kwoty od 120 zł netto do kwoty 85 zł netto w zależności od długości najmu. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 sierpnia 2017 roku

(III CZP 20/17, OSNC 2018/6/56), jeśli ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia,

a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za celowe i ekonomicznie uzasadnione. Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy

z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od tej reguły nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela.

W ocenie Sądu Najwyższego konieczność dodatkowego kontaktu

z ubezpieczycielem - w praktyce zwykle telefonicznego - nie może być przy tym uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu. Co więcej, należy uznać, że w ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Nie ma to nic wspólnego

z koniecznością poszukiwania przez poszkodowanego najtańszej oferty rynkowej najmu, nie jest bowiem istotne to, czy propozycja ubezpieczyciela jest najtańsza, lecz to, że jest przez niego akceptowana. Podkreślić należy, że proponowana przez Sąd Najwyższy wykładnia nie eliminuje, ani nie ogranicza przysługującej poszkodowanemu swobody wyboru kontrahenta, od którego najmie pojazd. Sprawia jedynie - ze względu na obowiązek zapobiegania zwiększeniu rozmiarów szkody - że zawierając umowę na mniej korzystnych warunkach od proponowanych przez ubezpieczyciela, poszkodowany będzie zmuszony ponieść część związanych z tym kosztów. Sąd Najwyższy trafnie skonstatował, że w przypadku kosztów naprawy pojazdu służących bezpośrednio wyeliminowaniu już istniejącej szkody majątkowej interes poszkodowanego podlega intensywniejszej ochronie niż w przypadku wydatków na najem pojazdu zastępczego, które nie służą wyrównaniu szkody - utrata możliwości korzystania z rzeczy nie jest szkodą - lecz jedynie wyeliminowaniu negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego

w wyniku uszkodzenia (zniszczenia) pojazdu. W konsekwencji wymagania dotyczące pokrycia obu kategorii kosztów różnią się. O ile celowość

i ekonomiczność wydatków służących bezpośrednio restytucji (naprawie pojazdu) jest kontrolowana co do zasady tylko w wąskich granicach określonych w [art. 363 § 1 zd. 2 k.c.](#), o tyle w przypadku kosztów służących wyeliminowaniu negatywnych następstw majątkowych - jest samoistną, podstawową przesłanką warunkującą zakwalifikowanie tych wydatków jako szkodę. Znaczenie tej różnicy uwidacznia się także w tym, że kompensacie podlegają jedynie rzeczywiście poniesione wydatki na najem pojazdu zastępczego, podczas gdy koszty naprawy pojazdu mogą być dochodzone jeszcze przed ich poniesieniem. Powyższe stanowisko znalazło akceptację zarówno w orzecznictwie sądów powszechnych (por. m.in. wyrok SO w Łodzi z dnia 18 czerwca 2019 roku,

III Ca 514/19, LEX; wyrok SO w Suwałkach z dnia 5 lutego 2019 roku, I Ca 476/18, LEX; wyrok SO w Białymstoku z dnia 25 września 2018 roku, VII Ga 274/18, LEX; wyrok SO w Szczecinie z dnia 14 września 2018 roku, VIII Ga 370/18, LEX; wyrok SO w Łodzi z dnia 9 sierpnia 2018 roku, III Ca 524/18, LEX;), w piśmiennictwie (por. m.in. [K. E., Z. M. P.](#), Cywilne prawo, zobowiązania, naprawienie szkody, najem pojazdu zastępczego przez poszkodowanego z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Głosa do uchwały SN z dnia

24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17; O. M., Wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego. Głosa do uchwały SN z dnia

24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17), a także ma pełną aprobatę Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę. W rozpatrywanym stanie faktycznym

w świetle zebranego materiału dowodowego nie budzi wątpliwości, że pozwany w dacie zgłoszenia szkody (9 marca 2017 roku) zaproponował poszkodowanemu możliwość bezgotówkowego zorganizowania pojazdu zastępczego takiej klasy, jak pojazd uszkodzony, poinformował również,

że w przypadku nieskorzystania z tej oferty zweryfikuje koszt za taki najem do kwoty podanej w przesłanej informacji. Bez znaczenia pozostaje przy tym okoliczność, że wystosowana przez pozwanego oferta mogła nie spełniać kryteriów oferty w rozumieniu Kodeksu cywilnego. Brak jest bowiem przepisów prawa, które nakładałyby na ubezpieczyciela obowiązek przedstawienia poszkodowanemu tego typu oferty. Uwypuklenia wymaga, że pozwany prowadzi działalność ubezpieczeniową, nie zaś ukierunkowaną na najem pojazdów zastępczych, trudno zatem zakładać, aby składał oferty

w rozumieniu Kodeksu cywilnego w zakresie nieobjętym swoją działalnością. Poszkodowany nie tylko nie skorzystał z propozycji pozwanego, ale nawet nie podjął jakichkolwiek działań, które pozwoliłyby mu zapoznać się ze zindywidualizowaną ofertą przedstawioną przez współpracujące z pozwanym wypożyczalnie. Co więcej Z. P. wprost przyznał, że nie interesował się stawką, za którą powód wynajmował pojazd, choć jednocześnie miał świadomość, że wynajmuje auto większe od uszkodzonego. Jednocześnie powód nie przedstawił żadnych racjonalnych przesłanek, dla których poszkodowany nie zamierzał skorzystać z oferty ubezpieczyciela. Dodatkowo informacja o wynajęciu pojazdu poszkodowanemu została przesłana do pozwanego dopiero w dniu 14 marca 2017 roku. W ocenie Sądu,

w przedmiotowym stanie faktycznym trudno zatem uznać, iż koszty powstałe tytułem najmu pojazdu zastępczego, objęte wystawioną przez powoda fakturą VAT, były celowe i ekonomicznie uzasadnione, skoro poszkodowany, pomimo poinformowania przez ubezpieczyciela przy zgłoszeniu szkody, że ma prawo wynająć pojazd zastępczy oraz o akceptowalnych stawkach najmu, zdecydował się skorzystać z usług innego podmiotu, który nie tylko udostępnił mu pojazd klasy wyższej niż uszkodzony, ale również zaoferował stawkę dla wynajętego samochodu na poziomie ponad trzykrotnie wyższym (!!!) od przedstawionej poszkodowanemu przez pozwanego propozycji. Jednocześnie za zasadne uznaje się pytanie, czy gdyby poszkodowany miał pokryć koszty najmu samochodu zastępczego z własnych środków, postąpiłby w taki sam sposób, jak to miało miejsce na gruncie niniejszej sprawy. W ocenie Sądu, z dużym prawdopodobieństwem, graniczącym z pewnością, na tak postawione pytanie należy odpowiedzieć w sposób przeczący. Powyższe implikuje jednoznaczną konstatację, iż poszkodowany nie współdziałał z pozwanym, aby zminimalizować rozmiary szkody, choć do powyższego obowiązuje go treść

art. 354 § 2 k.c. Naruszenie tej zasady skutkuje uznaniem, że poszkodowany przyczynił się do zwiększenia rozmiarów szkody, co uzasadnia wówczas zmniejszenie zakresu obowiązku jej naprawienia stosownie do treści art. 362 k.c., jak w przedmiotowej sprawie. Nie budzi przy tym wątpliwości, że powinność wykazania, iż objęte fakturą koszty wynajmu pojazdu zastępczego były celowe i ekonomicznie uzasadnione obciążała powoda, jeśli z faktów tych chciał wywodzić korzystne dla siebie skutki prawne (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.). Powinności tej powód nie zdołał sprostać. Z powyższych względów, w ocenie Sądu, w uznanym przez pozwanego okresie najmu (12 dni) należało przyjąć stawkę najmu przez niego akceptowaną, tj. 100 zł netto za dobę, nie zaś stawkę z faktury VAT za najem pojazdu.

O czym była już mowa, pozwany podważał również okres najmu, który na gruncie przedmiotowej umowy wynosi 16 dni. Również w tym zakresie zarzuty pozwanego okazały się zasadne. W orzecznictwie podnosi się, że okres najmu podlegający refundacji odpowiada okresowi koniecznemu i niezbędnemu do naprawy pojazdu (por. m.in. wyrok SN z dnia 5 listopada 2004 roku,

II CK 494/03, L.). Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia

8 września 2004 roku (IV CK 672/03, L.), szkodę majątkową stanowi dopiero utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia. Termin wydatków koniecznych oznacza zatem wydatek niezbędny dla korzystania

z innego pojazdu w takim samym zakresie w jakim poszkodowany korzystałby ze swego środka lokomocji gdyby mu szkodę nie wyrządzono. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 15 lutego 2019 roku (III CZP 84/18, OSNC 2020/1/6) wskazał z kolei, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu najmu pojazdu zastępczego zmierza do wyeliminowania negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia pojazdu i obejmuje rzeczywisty okres pozbawienia poszkodowanego możliwości korzystania ze swojego pojazdu. Odpowiedzialność ta nie ogranicza się do czasu technologicznej naprawy lecz obejmuje wszystkie obiektywne czynniki wpływające na

proces naprawy np. możliwości organizacyjne warsztatu naprawczego, obłożenie zamówieniami, dni wolne od pracy, oczekiwanie na części, przekazanie pojazdu do naprawy i jego odbiór, czynności ubezpieczyciela w toku likwidacji szkody. W realiach rozpoznawanej sprawy warsztat naprawczy podjął pierwsze działania (zamówienie części) z datą otrzymania kosztorysu od (...), tj. w dniu 16 marca 2017 roku. Dostarczenie części nastąpiło w dniu 18 marca (sobota), a więc naprawa pojazdu mogła się rozpocząć dopiero w dniu 20 marca, co też nastąpiło. Uwzględniając czynności naprawcze i okołonaprawcze wymienione przez biegłego, pojazd winien zostać wydany klientowi w dniu 22 marca 2017 roku. Jak wynika z arkusza naprawy pojazdu (k. 31) w w/w dacie naprawa była już zakończona, w konsekwencji uznać należy, że uszkodzony miał realną możliwość odbioru pojazdu w tym samym dniu, czego jednak zaniechał. Jednocześnie powód nawet nie starał się uzasadnić tej zwłoki, przekonujących wyjaśnień na tę okoliczność nie złożył również Z. P.. W takim stanie rzeczy Sąd uznał, że najem auta zastępczego po dniu 22 marca 2017 roku nie był celowy i ekonomicznie uzasadniony, skoro w tym czasie uszkodzony pojazd został przywrócony do stanu sprzed szkody i przygotowany do odbioru przez klienta. Z drugiej strony Sąd nie podzielił stanowiska pozwanego, jakoby najem był zasadny wyłącznie przez okres 12 dni, zwłaszcza, że pozwany nie przytoczył żadnych dowodów na jego poparcie. Również w decyzji o przyznaniu odszkodowania (k. 59), jak

i w treści odpowiedzi na odwołanie (k. 22) próżno szukać motywów, jakimi kierował się ubezpieczyciel. Samo stwierdzenie, że dokumentacja szkodowa dawała podstawę do wniosku, że przy dochowaniu należytej staranności naprawa pojazdu była możliwa w okresie 12 dni jest oczywiście niewystarczające, zwłaszcza w kontekście wniosków biegłego sądowego, których strona pozwana nie kwestionowała. Reasumując tę część rozważań Sąd uznał, że uszkodzony był uprawniony wynajmować auto zastępcze przez

14 dni. Za nieuznany przez (...) okres 2 dni powód mógł więc żądać uzupełniającego odszkodowania. Ustaleniu podlegało jedynie, według jakiej stawki winno być ono wyliczone. Jak już wyjaśniono, brak jest podstaw, aby rozliczać najem według stawek powoda, skoro dotyczą one pojazdu o klasie wyższej, niż uszkodzony i jako takie nie podlegają refundacji. Zdaniem Sądu wykluczyć należało również stawkę przyjętą przez pozwanego, o czym była bowiem mowa, gwarantował on najem wyłącznie przez okres 12 dni, a więc niewystarczający dla zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb uszkodzanego. Dla rozstrzygnięcia tej kwestii Sąd sięgnął do opinii biegłego sądowego, który wyliczył rynkowe stawki najmu obowiązujące w 2017 roku dla segmentu kombivan, do której zalicza się uszkodzony P., z tym zastrzeżeniem, że wnioski końcowe biegłego należało poddać stosownej korekcie. O ile dolna granica stawek (109 zł netto) nie budzi wątpliwości, o tyle górną granicę biegły ustalił w oderwaniu od realiów przedmiotowej sprawy. Wprawdzie z poczynionych przez biegłego ustaleń wynika, że maksymalna stawka wyrażała się kwotą 344 zł netto, niemniej jednak zestawienie na

k. 131-134 pokazuje, że znajdowała ona zastosowanie przy 1-2 dniowym okresie najmu. Dla najmu od 14 dni wwyż wysokość stawki wynosiła już 228 zł netto. Była to jednocześnie najwyższa zaobserwowana przez biegłego stawka. Dlatego też Sąd uznał, że za dwa dni najmu nieuznane przez pozwanego powód był uprawniony żądać dopłaty wyliczonej w oparciu o stawkę 228 zł netto, mającej rynkowy charakter. Wartość dopłaty wyraża się kwotą 456 zł netto/560,88 zł brutto, a więc przewyższa żądanie powoda.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 499 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 maja 2017 roku do dnia zapłaty.

Termin wymagalności świadczeń przysługujących uszkodzowanemu od zakładu ubezpieczeń z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów określa art. 14 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez uszkodzanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego (art. 14 ust. 2 ustawy). Niespełnienie świadczenia w terminie powoduje po stronie dłużnika konsekwencje przewidziane w art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za

czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie (§ 2 art. 481 k.c.). Godzi się ponadto przypomnieć, że zobowiązanie z tytułu odszkodowania ma charakter bezterminowy, przekształcenie go w zobowiązanie terminowe następuje zaś w drodze wezwania wierzyciela skierowanego do dłużnika do spełnienia świadczenia. W omawianej sprawie termin spełnienia świadczenia przez dłużnika upływał w dniu 20 kwietnia 2017 roku zgodnie z wystawioną fakturą przesłaną na pocztę email pozwanego w dniu 6 kwietnia 2017 roku. Dlatego też żądanie powoda zasądzenia należności odsetkowej poczynwszy od dnia 7 maja 2017 roku zasługiwało na uwzględnienie.

O kosztach procesu rozstrzygnięto w oparciu o art. 98 k.p.c. zasądzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 637 zł, na którą złożyły się opłata sądowa od pozwu – 30 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w stawce minimalnej – 90 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz zaliczka na biegłego sądowego – 500 zł.

Ponadto na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.041,99 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji wyroku.